

IMPORTANCE OF DOBRUDZHA AND THE NORTHEASTERN REGION FOR THE DEVELOPMENT OF BULGARIA

Abstract: The main focus of this paper is why Bulgarians are in this particular location, considering its different aspects - the climate, geographical specifics, the terrain, soils, neighbouring countries, natural resources, history and development. Everything indicates that the location is beneficial and offers opportunities for the development of the economy, tourism, cultural life, and agriculture. The region of Dobrudzha and the Northeast are of great importance in the prosperity of Bulgaria. Our part of the world offers sufficient opportunities for growing crops to feed our people and ensure a better life for them. It is on Bulgarian territory that the oldest refined gold was discovered - in the Chalcolithic necropolis in Varna, as well as the necropolis in Durankulak, the tablet of Vinitza, and the refined gold in Provadia. Bulgarians chose fertile land, returning to their origins, and they did their best to protect their location from the invaders. In the course of many years, Bulgaria influenced the history, cultural life, and development of Europe.

Author information:

Ivan Popov

Magister by Navy and Military jobs

✉ popovii@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Bulgaria, Dobrudzha, economy, development, Northeastern

Разглеждам България като възможност дали е могла да се развива на друго място, различно от сегашното и доколко има значение за нейния просперитет североизточната област. Вземам под внимание климатичните особености, релефа, геополитическата структура, географското положение, съседите, политическата обстановка, полезни изкопаеми, територия, земя, почви, инфраструктура. България е на Балканския полуостров трайно от идването на княз Аспарух през 681 г. Той идва на място, където преди него е имало българи. Те са населявали Балканския полуостров и са били известни на историците от различни народи под други имена. Държавите наоколо са ги знаели като мизи, гети, траки, беси, пеласги. Много от старите народи на Балканския полуостров не са точно българи, но са свързани с българите. Поради тези причини може да се каже, че българи е имало много преди княз Аспарух да дойде на Балканския полуостров и да основе държавата България. През VII в българите се завръщат по местата, където са живели. По-късно от писмата на папата до княз Борис и до цар Калоян (при разглеждане на спора с маджарите за територии) главата на християнската църква твърди, че земите принадлежат по право исторически на българите. Името "българи" от византийските историци за първи път се споменава при битката при р. Цурта 499 г., а по-късно по повод походът на княз Заберган през 559 г. от летописеца Велизарий Флавий. Споменават се българите при срещите и добрите взаимоотношения между император Ираклий и княз Кубрат. Оказвали сме помощ на империята при княз Тервел на няколко пъти: качване на престола на император Юстиниан II Ринотмет(носоотрязания), отблъскване на арабите, при потушаване на бунта на Тома Славянина от княз Омуртаг и в по-късни случаи. По и косвено, като не сме позволявали диви племена да навлизат от север, доколкото сме могли, а насреща не винаги сме получавали отплата. Може спокойно да се каже, че България е оказала голяма помощ на Източната Римска империя (Византия). Византийците обаче често вместо да са благодарни са ни "забивали нож в гърба". Затова думата "грък" е

станала нарицателна за подъл, нечестен, лукав човек. Впоследствие византийските хронисти спестяват истината и ни назовават ту власи, ту скити и какви ли не, само да не сме българи. Дори българските владетели ги наричат с несъществуващи за нас титли, като архонт. За първи път името България се споменава на Шестият Вселенски църковен събор в Константинопол на 9 август 681 г.^[1]. Тук е първата и най-важна победа на княз Аспарух и тя е постигната над една от най-мощните за времето си държава.

Фиг.1 Княз Аспарух (681-700 г.)

Все пак княз Аспарух е силна личност и е успял да заведе българите на хубава плодородна земя. От сегашна гледна точка, като имаме атласи на Европа и света, познаваме релефа и климатичните особености е лесно да се прецени къде са апетитните земи и къде не си заслужава да се живее. През дългите години на съществуване някои държави са си сменяли мястото, като маджари. Други пък са отстоявали своята територия, губили са независимостта си и отново са се издигали и възстановявали на същото си място, като Армения. България през многовековната си история е имала възходи и падения, силни периоди и кризи, губила си е независимостта няколко пъти, но винаги е населявала сегашната си територия. Специално североизточната част около Дръстър (Силистра), Мадара, старите столици, Добруджа винаги, когато не сме били под чуждо владичество са били български. Нямаме в сегашните ни предели територии, които за дълъг период да не са били в пределите на България и да не са населени с българи.

Онгълът е бил укрепена местност, намираща се в делтата на река Дунав. След победата до смъртта си Константин IV Погонат се задължил и действително е плащал годишен данък на Аспарух и българите. Договорът от 681 г. се счита за начало на българската държава. Мисля, че началото е много по-рано- през 165 (153) г. До края на управлението на император Константин IV Погонат(668-685 г.) няма военни действия срещу империята. Константин IV Погонат е силен император на Източната Римска империя(Византия), който през 678 г. побеждава Арабския халифат при първата обсада на столицата Константинопол. При следващия император отношенията веднъж се изострят. През 685 г. на византийския престол се възкачва Юстиниан II Ринотмет. За мен той е колеблив по-слаб император и коварен по характер. Почувствал се по-уверен временно и нападнал България през 688 г. Може би му се сторило обидно, че трябва да плаща унизителен данък на (както византийските летописци неправилно се изразяват" варвари"). По време на началото на Дунавска България много народи са данъкоплатци на Византийската империя. По-късно същият император се опитва да изиграе княз Тервел и да си възвърне дадената в знак на благодарност за укрепването на престола за втори път през 705 г. област *Загоре*.

Фиг.2 Седемлъчевата розета, намерена в Плиска

Войната е краткотрайна и завършила с абсолютен успех за българите. Отец Паисий Хилендарски съобщава за две нахлувания на император Юстиниан II Ринотмет в пределите на България през две последователни години, като аналогично са се случили събитията: първоначално византийците печелят, но на връщане на два пъти са разбити. Очевидно става дума за един по-продължителен конфликт, при който успехите отначало се редуват, а окончателната победа е за княз Аспарух. Следващият противник, срещу който се изправяме при княз Аспарух е Аварския хаганат. Той е силна по това време държава, намираща се на северозапад от България. Новата ни държава е принудена да се бие срещу аварите, поради зачестилите гранични конфликти. На два пъти има по-сериозни сражения, които не завършват с пълна българска победа. За тях няма много писано, но доколкото границата на България е оформена и изместена доста на северозапад съдим, че кампаниите през 690 и 693 г. са били успешни за нас. Българите изглежда са постигнали своето- границите на две от трите страни са изгодни и в наша полза очертани. Срещал съм информация за тези две сражения в "Български военен атлас", отбелязани с цвят, с който се означаваха Аспаруховите победи. Отново България успява да защити територията си.

Остава третата страна- североизточната. На североизток от България на Аспарух са хазарите. Трудно може обективно да се прецени измежду Византия, Аварския хаганат и Хазарския каганат коя държава е най-силна и опасна към края на VII в. Българите са принудени да бягат от хазарите. Княз Кубрат отначало е бил съюзник с тях (визирам войната срещу арабите през 648 г. срещу третия халиф Осман, когато 20-хилядна арабска армия пресича проход Дервент в Кавказ, но е унищожена напълно от българите и хазарите). Тук е първата ни победа над Арабския халифат, втората е още по-впечатляваща-през 717-718 г. княз Тервел избива 30-40 хиляди араби край Босфора при защитата на Константинопол. Общо във войната са намерили смъртта си около 100000 араби. Третата мисля, че е при Поатие през 732 г., когато Карл Мартел "Чука" спира арабите и ги отказва окончателно от амбициите за навлизане навътре в Европа. Тук безспорно ролята на България при княз Тервел (700-721 г.) е по-голяма от тази на франкския майордом Карл Мартел. Западноевропейците не са на същото мнение като мен и княз Тервел за тях е на заден план. Сега при нахлуването на арабите емигранти в Европа с гордост може да си припомним за тези неща и че българите може би първи са победили ислямистите от Арабския халифат и то два пъти. По-късно разваляме приятелството с хазарите и никога повече не сме в добри отношения. През 695-696 г. е първата война между България и Хазарския каганат. За нейният изход не съм чел никъде, дори на някои места не е регистрирана. Затова я приемам като несъществена с неясен край. През 700 г. е втората война срещу хазарите. Тя завършва с голяма българска победа. "Кан Исперих изгубил много измаилтяни край Данастър"^[2]. Измаилтяните са хазарите, които са приели юдейската религия. Река Данастър е Днестър, но някъде съм срещал, че княз Аспарух е отстоявал границата при р. Днепър. По-

скоро приемам, че границата е била р. Днестър, а зоната до р. Днепър е била неутрална територия, слабо населена.

Фиг.3 Княз Тервел (700-721 г.)

За жалост при втората война княз Аспарух загива. След 700 г., властта е предадена на наследника му княз Тервел (700-721 г.). Аспарух може да е починал към 701-702 г. в столицата Плиска, а не по време на войната срещу хазарите. Ето какво сочат източниците и анализите? Гробът на княз Аспарух се смята, че е във Вознесенка. Намира се в централната част на съвременната държава Украйна, дори малко по-на югоизток. През VII в. на това място са Хазарския хаганат и новообразуваната Волжка България. Ако гробът на княз Аспарух действително е при Вознесенка излиза, че войната се е водила по-на изток, отколкото се предполага. Като се има предвид, че гроба на Батбаян (Баянов аул) е на сегашната територия на Казахстан, може да се предположи, че Аспарух да се е опитал да премахне хазарите, които са се вклинили в старата българска територия. С тези свои действия косвено може да съдим, че княз Аспарух е имал стремежа да обедини разделената България между братята. По-късно княз Крум обединява Дунавска България с тази край река Брегалница, където на власт са наследниците на четвъртия брат Кубер. За владетелите след Кубер никъде няма записано. Само се знае, че през 711 г. Кубер е бил още жив" На носотрязания император (Юстиниан II) не повярваха неговите (на Тервел) чичовци от Кесинийските полета"^[3]. Кесинийските полета са край река Вардар: Битолското и Скопското полета, а защо чичовци е в множество число е необяснимо. Знаем, че петият брат Алцек се установява на Апенинския полуостров и в Лангобардското кралство. Още няма Киевска Рус, маджари, печенегии. Необяснимо изглежда как загиналия по време на битка княз Аспарух е погребан дълбоко в чужда вражеска територия. Възможно е, ако се осланяме на написаното от Паисий Хилендарски и Блазиус Клайнер княз Аспарух да остава жив, но болен в земите, населявани с българи и гробът му да е някъде в столицата Плиска. Правила сме разселвания с цел заселване на новозавзетите територии с българи, особено при князете Крум (802-814 г.) и Омуртаг (814-831 г.). Имаме само територии, които по право ни принадлежат, но поради политически причини са ни отнети. Дунавска България е владеела обширни територии, като при най-голямото си разширение е стигала до Будапеща, Солун, Скопие и р. Днестър, включвала е Карпатите. Отделно сме имали шансове да превземем Константинопол на няколко пъти.

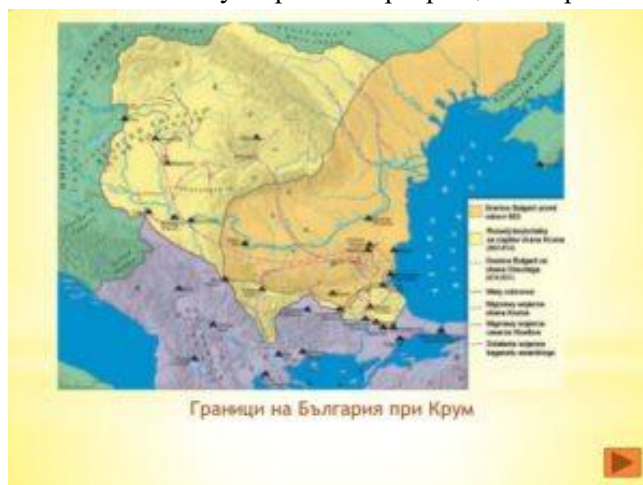
Дали и доколко държавите, сродни с България може да се считат за български се съди не само от името, а от произхода и самоопределянето на населението в техните предели. През старите времена народа не винаги има съзнанието за етническа принадлежност, тъй като се приобщават съседни завладени народи и се навлиза в друга територия, населена с други племена и народи. За България е характерно, че само половин век след асимилиране на някой народ от него не остават хора, а населението се претопява и влива в българското. Затова може да кажем, че във вените на съвременните българи кръвта е смесена с над десет, дори петнадесет народа. Преценявам, че княз Аспарух (681-700 г.) е действал съвсем правилно, като е получил първо признание(принудително) от една Велика сила- Източната Римска империя (а дали е

имало друга Велика сила в Европа?), после я победил при смяната на владетеля, очертал е първо далечната от гледна точка на посоката на идване граница с две, макар и несъществени победи над Аварския хаганат и накрая се е справил с врага, от който бяга- Хазарския каганат, отново на два пъти. Князете от Първото Българско царство са били отлични войни. Ползвали са двойнорелексия български лък, наричан още "Картечницата на древния свят" [4], яздили са отлично и са имали военна подготовка на много високо равнище. Затова първата сериозна загуба идва едва през 763 г. при Анхило при управлението на княз Телец, който заплаща с короната и живота си поражението, дължащо се на младостта, поради неопитност и прибързани решения,

Фиг.4 Крепостната стена на Константинопол

През първите години на установяването на Първото Българско царство нашите князе извършват няколко важни държавнически дела: регулират отношенията си със славянските племена в състава на държавата, като ги задължават да охраняват границите на юг и на запад; предприема се поход срещу хазарите, аварите, а по-късно и срещу маджарите и сърби за установяване на границата. Всички народи се прогонват на запад и България се разширява до Белград и Карпатите; укрепва се новата столица Плиска и се възстановяват старите крепости, като Дръстър (Силистра); изгражда се "великия презид" – земен ров и вал – от Черна вода на Дунав до Кюстенджа(Констанца) на Черно море. Постигнати успехи на Крум и Симеон затвърждават България на Балканския полуостров и я превръщат в първостепенна сила.

Фиг.5 България при княз Крум

Продължавам разсъжденията в друга насока: можело ли е да изберем друга територия? Отговорът е "не", защото наблизно до сегашното ни място цялата територия е заета. При по-подробно търсене може да се намери свободна слабонаселена територия, но не толкова ценна за по-нататъшното развитие и преуспяване на новообразуваната държава. Българите идват през един период, наричан "Велико преселение на народите", обхващащ времето от IV до VII в. Причините за процеса на движение на големи групи хора са няколко, но като основна според моето мнение е разпадането на Римската империя. Всеки си търси място за установяване. Първо през 330 г. Константин Велики (306-337 г.) премества столицата от Рим в Константинопол, като това преместване се свързва с приемане и налагане на християнството като основна и единствено разрешена религия в империята след 324 г. След него казваме, че Римската империя е държава на християнството. По-късно при император Теодосий (379-395 г.) Римската империя се разделя на Западна и Източна, които имат съвсем различна съдба. Западната римска империя е завладяна от Одоакър през 476 г., а Източната продължава да съществува повече от хилядолетие. На Балканския полуостров траките са намалели, има и по-слабо заселени области в района на Карпатите и западните територии.

По земите край Дуранкулак, Крапец и Шабла са се зародили древни цивилизации много преди да се развият културите в Месопотамия (Шумери, Ниневия, Вавилон) и по река Инд (Мохенджо-Даро и Харапа). Имам предвид Хаманджийска, Блаватска култури, Варненска, Провадийска цивилизации. Причина за разселването не е само бягането от атаките на хазарите. "Българите пресичат река Дунав и се заселват на земите между Дунав и Хемус (Стара планина)" [5]. Планинската верига на Хемус за известно време служи за граница с Византия. По-на запад има свободни територии, но те се заемат от други племена при Великото преселение на народите. Като цяло може да се обобщи, че всеки народ се бори за по-добра територия и ако не харесва земята си, силните съседи и обстановката е принуден със сила да си търси нови места за установяване. Излиза, че по-силните народи са се добрали и установили на по-привлекателните места за живеене и по различен начин са отстоявали позициите си. "Времената на номадите за Европа към X в. окончателно приключват" [6].

Фиг.6 Карта на цяла Добруджа

От гледна точка на почвите и плодородието може да се каже, че нашата земя дава достатъчно реколта, стига да има кой да я обработва, за да може да се изхраним и да изнасяме в чужбина. За българите Добруджа и Тракия са много ценни, но целостта им към настоящия момент не е запазена. Основно за български земи разглеждам земите, които трайно са включени в пределите, Добруджа и Лудогорието. Много важна за нас е Добруджа, но северната

й част е дадена съвсем незаслужено на Румъния след Междусъюзническата война от 1913 г. и оставена в пределите ѝ след Първата Световна война, защото ние сме от губещата страна на Германия и Австроунгария. Ако погледнем "прегрешенията" спрямо т.н. "Велики сили", какво излиза: през Първата Световна война България и Унгария, като съставна част от Австроунгарската империя са в крайна сметка губещи, а Румъния е на печелившата страна. През Втората Световна война България и Румъния са на страната на оста Рим-Берлин-Токио, т.е. на страната на губещите. Разликата е, че Румъния праща войски срещу Съветския съюз, а България - не. Нещо повече: България взема активно участие в гоненето на германските отстъпващи войски чак до Крагуевац (в Австрия). Би следвало България да се третира по подобър начин, като с "по-малка вина". Обаче така не става. Съветския съюз завладява източната част на Молдова и я прави Съветска република, а като компенсация в замяна Сталин се съгласява да даде на Румъния областта Трансилвания и да остави Северна Добруджа в нейните предели. Великобритания е категорично против България, като не забравя поражението при Дойран през 1916 г., нанесено им от генерал Владимир Вазов. Влияние върху развитието на България безспорно е оказвала Византия, с която векове сме били съседи.

В климатично отношение като се погледне картата на света и времето в климатичните пояси се забелязват следните факти:

- на север земите не са така плодородни. Във Великобритания и по атлантическото крайбрежие дъждовете пречат да узреят плодовете и да стане реколтата.
- умереноконтиненталния пояс е подходящ за развитие на растителността, строежите, реколтата, отглеждането на животни и изобщо за водене на нормален живот;
- в субекваториалния пояс, като Индия има два сезона - дъждовен и сух. През сухия сезон всичко изсъхва, а през дъждовния вследствие всекидневните следобедни дъждове всичко се наводнява и земята не може да роди нищо;
- на север в арктическите области, на юг в Антарктида, южната част на Южна Америка, остров Гренландия не можа да се живее. Същото е в по-голямата част от Канада, Аляска, Сибир;
- на екватора има вечно лято, но колкото е по-топло, толкова повече отровни растения и животни има. Условието за живот са непоносими. За пример - Африканските държави са много изостанали със съвсем малки изключения, екваториалните гори са непроходими;
- почвите в умерения пояс може да родят толкова, че да изхранят света. На малко места има такова разнообразие на растителност и културни насаждения;
- на север, поради студените зими и влагата не може да узреят плодовете и зеленчуците;
- в субтропическия пояс навсякъде из Азия и Америка има много пустини, в които валежите са оскъдни. В тях няма условия за живот и получаване на добиви.

В това отношение територията на България има огромно предимство. При идването на Балканския полуостров нашите владетели от рода Дуло със сигурност са знаели това. Те според преданията са бягали от Азия, поради засушаванията и изпепеляващото слънце.

Фиг.7 Свещарската гробница до гр. Исперих

Релефът на България също е подходящ. Имаме си планини с алпийски характер, по-ниски за разходки, равнини, каньони, пещери и природни забележителности и феномени. Не всички държави могат да се похвалят с това. Имаме тракийски гробници и светилища, но те са сътворени от човека. Тук визирам само създадените от природата, които не са никак малко: Белоградчишките скали, Побитите камъни, Чудните скали, многобройните пещери, водопади (не толкова високи, на изключително красиви). "По запазени обекти в културно наследство сме трети в Европа след Италия и Гърция" [7]. Съкровищата от Наг Сент Миклош (намира се в Румъния близо до унгарската граница) е наше от времето на княз Аспарух. Преди се смяташе, че е от Атила, но се вижда написана 6021 година от сътворението на света. При превръщане към сегашното летоброене получаваме 693-точно тогава княз Аспарух е в разцвета на своето могъщество. Българите не са били бедни и са имали много злато и съкровища. На разглежданата територията има три езера- Дуранкулашко, Езерецко и Шабленско, 44 микроязовира и над 250 естествени чешми, подхранвани от карстови води.

Фауната и флората ни също са достатъчно разнообразни. В България има много растения, които са реликти и ендемити, но в Североизточна България ги няма. Родопите са богати на ендемични видове растения – Общо 154 растителни вида. Балкански ендемити, разпространени в Родопите: балканска петлюга, бяла мура, планински явор, жълт равнец, златиста кандилка, петковия, пирински чай, родопска горска майка, родопски крем, силивряк, цар-борисова ела и др. Български ендемити, разпространени в Родопите: родопско крайснежно звънче, родопско лале, родопско омайниче.

Полезните изкопаеми в Североизточна България са: каолин, манганови руди, варовик, гипс и черни въглища. По времето на заселването на българите през VIII в. значение са имали златото, среброто и медта. Не се е отчитало колко нефт и газ има в недрата на принадлежащата ни земя. Много се е ценяло "бялото злато"- солта, а ние си имаме залежи – край Анхиало и Провадия. Добруджа е богат зърнопроизводителен район.

Икономика: лека промишленост (шивашка, текстилна, обувна), химическа промишленост (предимно в Девня), развива се туризма, риболова (в крайбрежните райони и дунавските пристанища), селското стопанство.

В България няма пустини, вечни ледове, обилни валежи и тежки природни бедствия, действащи вулкани. Големината на държавата не е определящо: Русия, Австралия и Канада са с огромни територии, но имат големи неизползваеми пространства, поради неблагоприятния климат.

Курортите ни се посещават, известни сме с минералните извори и санаториуми, като богатството на минералните води е голямо. Има санаториуми, които лекуват по повече от

тридесет болести. Черноморското крайбрежие е разчленено, има заливи и обширни плажове. За Черноморието зная, че другите държави нямат като българските плажове. Ако вземем например Италия и Гърция- имат морски курорти, но температурите са много по-високи. Говоря единствено от позицията на атмосферни условия. На север- скандинавци и германци са свикнали с техните курорти и като стане температурата на водата 16-18°се къпят. Условия за развитие на туризма в България има.

Фиг.8 Курорт Русалка

В сеизмично отношение не се забелязва повишена активност. Вярно, че имаше тежки земетресения с поражения и жертви в Чирпан и Стражица, но в Гърция, Турция и Румъния стават повече земетресения.

В България горите са намалели поради незаконно изсичане и сме назад сравнено със Швеция, Русия, Канада например. Засушаване се случват само в най-горещите лета, което според метеорологичните статистики е веднъж на десет-двадесет години. В Североизточната част на България има пресъхващи малки реки, а и като цяло е по-сухо от другите райони.

Като гледам географската карта на Европа се забелязва, че мястото на България е възлово. На Балканския полуостров условията за живот и просперитет на държавата са добри. Само по политически причини може да се каже, че мястото не е достатъчно подходящо. Ако има някакъв недостатък- това е, че не сме на открито море. По-лесно за корабоплаването би било ако се намираме на атлантическото крайбрежие. Като се върнем назад във времето ще забележим, че природните дадености на България са били използвани рационално.

В Североизточна България има забележителности, които си заслужава да се посетят: Аладжа манастир, Побитите камъни, Свещарска гробница, курортите "Златни пясъци", "Св. св. Константин и Елена" и "Албена", нос Калиакра, крепости Овеч, Залдапа, старите столици Плиска и Велики Преслав, Мадарския конник, резервати "Сребърна" и "Дуранкулак", некропола край Дуранкулак, природен парк Русенски лом, светилището при с. Стрелково.

Фиг.9 Крепостта във Велики Преслав

Погледнато от много страни мястото на България е изгодно за развитието. Влияние оказват и други фактори впоследствие, като съседите, военно-политическите групировки, уменията да се разработват и използват природните дадености. През голяма част от историята ни река Дунав е текла през изцяло българска територия. Точно североизточната част на България е била в основата на зараждането и развитието на България. Към днешно време това би ни донесло полза от преминаването на плавателни съдове през българска територия. Река Дунав е била граница, още при Римската империя.

По отношение на инфраструктурата може да каже, че през последните години се гледа с по-добро око на Южна България, а Северна малко изостава, но се надявам да се намери решение на въпроса. Изградиха се магистрали на юг, свързващи различните райони, а на север, въпреки липсата на планини работата върви с по-бавни темпове. Малко са държавите в света, които изцяло граничат с бивши свои територии. Пояснявам, че става въпрос за територии, които през дълъг период са били населени с българи и владени от царете ни.

Намираме се на кръстопът и може да се каже, че Византия колкото и враждебна да е била към България ни е пазела от юг, а ние-от север. Константинопол е бил обсаждан от арабите, перси и други източни народи. От друга страна България поема ударите от североизток-маджари, хазари, татари и други. За времето на заселване на южните от река Дунав земи значение е имал пътят на търговските връзки. На мястото на Швейцария например поради голямата надморска височина основните търговски пътища са минавали встрани. Швейцарците са намерили начин да се развиват бързо и да печелят от други отрасли (банки, курорт). За нас да достигнем стандарта на Швейцария граничи с фантастиката.

Морският излаз е от голямо значение за развитието на цивилизациите. Първите цивилизации възникват около моретата и реките: в Месопотамия, Мохенджо-Даро, Харапа, цивилизациите по реките Хуанхъ и Яндзъ в Китай, черноморските градове на Балканския полуостров. Ако имахме излаз на Егейско море щяхме да имаме по-продължителен летен сезон и да печелим от курортите, а единствено затруднения биха се получили при връзка по море между Черно и Егейско море, поради преминаване през проливната зона, която не е наша. За да се избегнат трябва сериозни дипломатически действия и преговори, а това ще ни превърне в зависима от другите държава(в случая Турция). Напълно независимите държави са малко, но стремежът е колкото по-малко да сме зависими или да не сме под икономическо влияние от само една държава. От териториите, които сега не са в пределите на България за Северна Добруджа според мен най-много трябва да съжаляваме. Добре поне, че при цар Борис III успяхме по мирен път чрез Крайовското споразумение от 1940 г. да си върнем Южна Добруджа. Изглежда, че старите българи са знаели много за Европа и добре са избрали мястото

на България. Те разбира се не е имало как да предположат за начина, по който ще се развие светът по-късно и че Балканките страни ще изостанат за сметка на западноевропейските държави. Българските земи са ги харесали много чужди владетели: Константин Велики, Юстиниан I и други.

Второто Българско царство се появява на европейската карта на почти същото място, като Първото. Териториално постепенно при първите Асеневци си отвоюваме териториите, населени трайно и от дълъг период от време с българи. Както повечето разумни владетели и нашите царе са знаели докъде се простират възможностите им да управляват и развиват държавата. За всеки владетел е добре да му се разпростира властта на голяма територия, но не всеки може да я управлява правилно. Като се погледне в историята виждаме много примери, от които ще посоча два:

- император Траян (98-117 г.), един много уважаван римски император е проумял, че не трябва да се минава река Рейн, на изток от Петра и в северните части на Британия.

- при битката при Талас (751 г.) Китайската империя и Арабският халифат достигат до изводите, че са дотам. Ето последиците от битката при Талас и защо тя е определяща за развитието на света^[8]:

- достигнат е арабско-ислямския предел на геополитическо и културно влияние на североизток в Азия;
- ислямът започва да се разпространява сред тюркските народи;
- карлуките създават независима държава;
- технология за производството на хартия по време на войната с Китай посредством арабите достига до Западна Европа;
- уйгурите възстановяват своята държавност в Източен Туркестан;
- Танската Китайска империя достига предела на своето политико-географско разширение и започва да намалява, китайското разширение и влияние в западна посока спира за почти хилядолетие.

Цар Самуил е пример за това как трябва да се защитава и отстоява държавата в продължилите четири десетилетия борби за независимост срещу император Василий II българоубиец. По-късно има и други примери на борци за свобода, които са си дали живота за България.

Изводи: Мястото на България е възлово и по много признаци изглежда да е подходящо за развитие и оцеляване на държавата. Имаме си всичко, от което се нуждаем. Нашите владетели през почти тринадесет века и половина съществуване, откакто е премината река Дунав са оценили съвсем точно и вярно обстановката и на коя земя да залагат. Политическите недоглеждания и грешки ни отредиха да сме на опашката в Европа. Остава надеждата, че някога след време ще се оправим и ще тръгнем напред.

References:

1. Voenen geografski atlas na Bulgaria.
2. Andreev Y. 1988. Bulgarskite hanove I tsare VII-XIVv. Istoricheski hronologii. Spravochnik.
3. D-r Aleksandrov D. 1999. Boyni izkustva I voenno delo na drevnite bulgari
4. Profesor Dimitrov B. 2007. Dvanadeset mita za bulgarskata istoria.
5. Manchev K. 2001. Īstoria na balkanskite narodi, tom I.
6. Bogdanov I. 1976. Prabulgarite- proizhod, etnicheskoto svoeobrazie, istoricheski pat
7. Dobrev P. 2001. Evropa zapochva ot Bulgaria.
1. 8.Kan Omurtag IX v. Chatalarski nadpis.
8. Hilendarski P. 1762. Istoria slavyanobulgarska.

9. Klayner B. 1761. Īstoria na Bulgaria.
10. Bogdan Bakshev P. 1667. Istoria na Bulgaria.
11. Pantev A. 1991. Istoria na Bulgaria, tom VII.
2. 15. Tsanev S. 2012. Bulgarski hroniki- tom I.
3. 16. Manasieva hronika ot XII v.
4. 17. Kan Omurtag IX v. Syuleymankyoyiski nadpis.
5. 18. Universalna hronika na frankite ot 741 g.
6. 19. Profesor- Doctor Bakalov G. 2005. Malko izvestni fakti ot istoriata na drevnite bulgari.